

Delectatio dici possit de essentia beatitudinis, prout haec particuleretur, & principalius importat fructum, jam declaratum est super n. 3,13 ex Scot. d. 49, quod per se, & gen. 4,14. Quoniam si sermo sit de **delectatione**, seu gaudio de bonis, & perfectionibus, quas Deus habet in se, haec realiter non distinguitur ab amore amicit, quo appetit amar Deum, & ob id estem modo pertinebit ad essentia beatitudinis, quo pertinet ipsa amar, cum quo identificatur; si igitur sermo sit de gaudio, & delectatione, que consequitur ad operationem videndi, & amandi Deum, talem gaudium non est beatitudin, tunc quia immediate non versatur circa Deum in se, cum etiam quia supponit, Deum jam esse beatitudine alescutum per precedentes operationes, quam doctrinam recipiunt Suarez, Amic, & alii Recitatores loc. cit. pater igitur **de declaratione**, prosumptum pro patrone consequente actum fructum, id est essentia beatitudinis non spectare, sed esse accidentis eius proprium.

Argumenta pro sola fruitione militante

Vint⁹ & contra arguit Aut̄ alterius opinioneis extreme,
beatitudinē essentialet in solo voluntatis actu confite-
re, quia actus voluntatis perfectio est actu intellectus ex dictis
d. 7. de anima q. 8. ergo in eo praeceps poneat et beatus. Tūm
2. quia sola voluntatis operatio est propriè posseſſio. & affectu
objec̄tū beatificie, ergo &c. cōsequētia patet ex dictis probatur
aſumptū, quoniam posſeſſio nō dicit sola p̄ficiēti rei, que uic̄o
habetur per visionem, sed etiam tentionem & comprehenſionem
ipſius, folius autem voluntatis est obiectum sic comprehendere
& tenere, nam per illam operationem obiectū tenemus, per quā
illud nostrū perfec̄t facimus, hic est amor, quia per amorem
transfiramus dominium nostrū in amatu, & facimus illū, quasi
alterū nostrū. Tūm 3. quia ex vi amoris magis coniungitur a-
mans cum amato, quia ex vi vītis videns cum vīto, etenim ex
vī amans dicitur in amante transformari, ergo magis coniungit
am a mortali homini cum Deo, quā in vīto, & sic in eo praeceps
beatitudinē consilit. Tūm 4. beatitudinē constituenda est in actu,
qui sit summè appetibilis, & amabilis, talis autē est actus folius
voluntatis, ut suprā probatum est, ergo &c. Tūm 5, ad candem
potentiam debet pertinere meritum, & premium, sed meritum
beatitudinē pertinet ad potentiam voluntatis, ut liberam, qua
illam metetur, ergo & beatitudinē, quia est premium ad eandem
potentiam pertinere debet, non ad intellectum. Tūm 6. Deus
est obiectum beatificū sub ratione boni, quia hinc immediatius
attinge rationem ultimi finis, sed sola voluntas attinge Deum
sub ratione boni, intellectus autem sub ratione veri, ergo &c.
Tūm 7. sola voluntas punitur, quia solū respectu ipius acci-
tu pena & involuntaria ī, ut ait Aug. 13. de Trin. c. 5, mala volū-
tate & sola quisq; miser efficitur; ergo similiter sola voluntas
premitabit premio essentiali, quod est beatitudinē. Tūm 8. pena
damni, quae beatitudinē operatio includit actu voluntatis,
idē enim est pena, quia et contrā voluntatem, ergo beatitudinē
illi opposita essentialiter includet actu voluntatis. Tūm deniq;
quia visio respicit amorem, & anq; finem videre ordinatū
ad amare, & diligere, non est contra ex Ans. lib. 2. Cui Deus hom.
c. i. ergo amor habet rationem ultimi finis, quo respectu homi-
nizatq; idē in eo solo fita est essentialiter beatitudinē.

30 Resp. ad huc omnia ferè Balfolius loc. cit. ad summum probat quod principalius confitit beatitudinem in actu voluntatis, non autem quod totaliter, & præcisè unde a 1. ait, ex maiori perfectione actus voluntatis solum deduci, quod principalius in eo confitit beatitudinem, non autem totaliter, & ad ea quæ ut deducuntur est num. 316. Ad 2. pariter dico, probare duntaxat quod principalius in fructibus confitit, non autem præcise ut deducuntur est n. 34, unde licet facta comparatione inter intellectu, & voluntatem, perfectior sit affectio obiecti beatitudinis facta per actum voluntatis, quam facta per visionem, negandum tamen est, solam voluntatis operatio nem esse perfectam obiecti affectionem, nam illa est perfecta obiecti affectio, quia obiectum attigit secundum omnem rationem obiecti, & quia attingitibile est; cum igitur obiectum beatificum ipsum sit teneri tentio- ne obiectiva intellectus, & voluntatis, plane ut ad ea quæ posse debeat utriusque potestis actu teneri debet. Ad 3. probat solum quod sicut actus voluntatis magis coniungit hominem cum Deo quam actus intellectus, ita in principaliis confitit beatitudinem non autem totaliter, & præcisè, quia etiam actus intellectus suo modo coniungit. Ad 4. etiam deinde probatur solum beatitudinem principalius confitire in actu voluntatis, quia intellectus ut deducuntur est n. 315. Ad 5. ait Balfolius, quod actus voluntatis principalius est meritorius, non tam solum ipsi est merito- rius, sed etiam actus intellectus, qui à Deo accepatur ad premium eternum, & licet non sit primum, & formaliter liber, est tamen liber secundario, & per participationem, quod sufficit ad metu- dum Doct. quod 18. præterea dicit, dato quod sola voluntas meretur, non tam sibi solum, sed aliis quoq[ue] potentiis secundum exigentiam eorum, & præcipue intellectui, qui natu- est beatificaria, & attingere obiectum beatificum, sicut ipsa. Ad 6. negat Balfolius maiorem, quia Deus sub ratione deitatis, & en- sa beatitudinem non possit, & non videtur quod videntur imme- diate non attingat, ut in se, sicut fructus, sed quatenus fructu- ellus omnino ultima operatio attingens Deum perfectissimum, cui reliqui sunt subordinatae, ut explicat Doctor dicit. q. 49. c. 5. ad questionem, ex qua ramen immediate inferri non debet, beatitudinem in sola fructione essentia liter confistere, sed folium magis principaliter, ut supra explicatum est.

DISPUTATIO VII. DE SANCTISSIMA TRINITATE.

QUESTIO PRIMA.

*In relationes originis, seu personales dicant perfectionem
simpliciter, formaliter inspectae.*

Ab hac celebri controversia tractatum profundi hujus mysterii exordium, quoniam relationes originis, seu personales sunt, quae divinas personas constituant, & Trinitatem multiplicantur veritutem autem quantum de his relationibus sunt realiter idem cum divina essentia, cu[m] in hoc sensu sic apud omnes exploratur, quod totam eiusdem essentie imbibunt perfectionem; sed quodlibet est de ipsi secundum suam praescientiam rationem consideratur. Ut et aliquo modo a divina essentia distinguitur, vel taliocinata, & virtualiter, ut dicunt Thomistae, vel ex natura rei formaliter, ut loquuntur Scotista ex dictis dis*p.* 2. q. 2. art. 2. queritur ergo, ut relationes personales, prout ab essentia distinctas, aliquam dicant perfectionem simpliciter iuxta definitionem perfectionis simplificiter, traditam ab Anselmo in *Monolog.* c. 15. & communicalculo ab omnibus Theologis in quaunque schola recepta, *qua in quolibet est melior ipsa, quam non ipsa,* hoc est ut *Sco.* exportet quod, *que in quolibet quatenus entis supponitur ei, melius est ipsa, quam non ipsa.* Ideo, quia alia feci incompatibles in cod*e*. Prima sententia apud Recentiores exceptissima assertat relationes divinas de formaliter dicere perfectionem simpliciter, & qualiter infinita in suo genere, ita paternitas divina sit infinite perfecta in ratione paternitatis, & filiatione, ac spirato in ratione filiationis, & spirationis, sine infinite perfectione, ita Ocham, & Gab*r.* p*d.* 19.q.1. Auterolus, Rubion *p.d.* 33.q.1. Baccon*p.d.* 23.q.1. art. 2. & illi Nominales, & passim Neoterici. Suarez *lib. 3 de Tein.* q*9.* & 10. Vasquez *dis*p.** 122. Fonfec*4. Met. cap. 1. q. 7. sect. 7.* Alberdin*tom. 2. fol. 424. q. 5.* Zunig*de Trin. dis*p.** 3. *alib. 12. Averfa p. 1. q. 28. sect. 3.* & ex noctis Poncii *dis*p.** 9. *ub. 6.* ubi more suo dicit, *hanc licet totam esse de solo nomine.* Ruiz *dis*p.** 29. & 30. Artubal *dis*p.** 40. Fallo*p. 1. q. 28. art. 2. dub. 5.* Arrig*dis*p.** 49. *sect. 3.* Zananza *tract. 5. dis*p.** 2. q. 4. Amicus *dis*p.** 19. *sect. 8.* & alios citant. Opposita sententia docet, relationes originis, ut ab essentia virtualiter, vel formaliter distinctas, & sub ratione formaliter relationes considerantur, sicut non sunt formaliter finitas, ita neque, esse formaliter infinitas, nullamque perfectionem in sui praescientia, a formaliter ratione includeant; ita docet Scotus ex professio*s* quod, *2. art. 2. ubi omnes ius Interpretes, & Scotista veteres Baffoli*p.d.* 19.q.1. art. 3. ad 4. Mairton*d. 20. q. 1. in fine.* & d. 3. q. 5. art. 3. *§. 3. quantum ad 1. ac Recentiores Smisung*dis*p.** 3. de Deo trino q. 14. n. 45. Brancifort*tr. 2. lib. 2. dis*p.** 2. q. 6. Vulpes *to 3. p. 1. dis*p.** 58.art. 9. Faber *in 1. fent. dis*p.** 22. Rad*controv.* 27. p. 1. Scherius *de Deo trino,* & *dis*p.** 4. *sect. 4. q. 4.* Schemma *de Deo uno, & trino tit. 20. q. 6.* & illi quoque extra scholam volvuntur Molin*p. 1. q. 42. art. 6. dis*p.** 2. Beccan*trach. 2. cap. 2. q. 6.* & Thomistam dices Capitulo*n. 1. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 1. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 2. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 3. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 4. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 5. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 6. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 7. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 8. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 9. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 10. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 11. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 12. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 13. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 14. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 15. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 16. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 17. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 18. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 19. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 20. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 21. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 22. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 23. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 24. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 25. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 26. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 27. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 28. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 29. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 30. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 31. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 32. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 33. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 34. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 35. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 36. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 37. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 38. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 39. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 40. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 41. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 42. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 43. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 44. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 45. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 46. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 47. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 48. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 49. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 50. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 51. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 52. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 53. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 54. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 55. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 56. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 57. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 58. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 59. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 60. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 61. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 62. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 63. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 64. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 65. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 66. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 67. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 68. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 69. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 70. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 71. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 72. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 73. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 74. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 75. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 76. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 77. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 78. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 79. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 80. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 81. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 82. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 83. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 84. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 85. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 86. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 87. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 88. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 89. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 90. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 91. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 92. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 93. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 94. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 95. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 96. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 97. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 98. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 99. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 100. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 101. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 102. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 103. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 104. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 105. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 106. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 107. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 108. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 109. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 110. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 111. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 112. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 113. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 114. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 115. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 116. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 117. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 118. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 119. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 120. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 121. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 122. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 123. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 124. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 125. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 126. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 127. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 128. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 129. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 130. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 131. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 132. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 133. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 134. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 135. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 136. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 137. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 138. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 139. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 140. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 141. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 142. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 143. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 144. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 145. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 146. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 147. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 148. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 149. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 150. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 151. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 152. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 153. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 154. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 155. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 156. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 157. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 158. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 159. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 160. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 161. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 162. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 163. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 164. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 165. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 166. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 167. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 168. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 169. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 170. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 171. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 172. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 173. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 174. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 175. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 176. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 177. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 178. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 179. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 180. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 181. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 182. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 183. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 184. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 185. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 186. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 187. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 188. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 189. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 190. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 191. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 192. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 193. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 194. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 195. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 196. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 197. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 198. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 199. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 200. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 201. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 202. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 203. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 204. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 205. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 206. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 207. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 208. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 209. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 210. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 211. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 212. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 213. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 214. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 215. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 216. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 217. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 218. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 219. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 220. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 221. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 222. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 223. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 224. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 225. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 226. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 227. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 228. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 229. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 230. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 231. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 232. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 233. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 234. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 235. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 236. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 237. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 238. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 239. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 240. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 241. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 242. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 243. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 244. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 245. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 246. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 247. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 248. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 249. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 250. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 251. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 252. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 253. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 254. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 255. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 256. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 257. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 258. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 259. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 260. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 261. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 262. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 263. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 264. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 265. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 266. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 267. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 268. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 269. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 270. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 271. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 272. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 273. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 274. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 275. q. 1. art. 1. dis*p.** 1. q. 1. art. 1. *ad 276. q. 1. art. 1. dis*p****

Scotis, & Branca, n. 9. Verum discussi hunc non satis
probavi in p. 7. M. 2. n. 30. ut pote in quo videtur committi
principiū, quantoquidem in eo insumit, ut verum,
adibutum, quod cadit in controversiam, ac probari debeat
in unius punctus praesenti controverbia est hic, in relatione
divinae precise sum pmpc omnia formaliter perfectione infi-
nit, Scotitas negant, quia non sunt entia quantas, quam di-
scere rationem a priuacione. Ad veritatem, omnia, & singula
in suo ordine propriam possidente perfectionem, saltem que
modus & modus intrinsecus entis, & auctio, divisionem entis
tantum, & non quantum esse meum pigmentum, nec ad
excoigitatum, quam ad tuendam hanc sententiam, quod
divinae divine non dicunt perfectionem, nisi imperfectionem,
sunt entia non quata alia entia assignamus preter divinas re-
mes, de quibus est questione, quod est affere instantiam in
os, & principiū petitionem comittere; itmo in Metaphy-
sico explicando hoc divisionem entis in quantum, & non
in soli Scoti, nostri circuli vicosū comittere, ut loco cit-
atur, dum ea divisione probant assignatio divinas rela-
tiones tantum sub membris entis non quantum, ita quod ex ea di-
stincte ostendunt, divinas relations nulla dicere & perfectionem,
sunt entia non quata; deinde dati hoc membrum illius di-
nis, probat, quia dantur relationes personales divinas, nulla
rationem in sua ratione formali esse possunt, & cum unum
sit notius alio, probare ignotum per aquae ignotum, atque
vitiosum circumlocutum dilabuntur; Hinc loc. cit. deducit ad
dam principiū petitionem duo nos agere debet, primum
est alia entia non quanta etiam in creaturis assignamus ultra
tas relations ut hinc deducamus, hinc divisionem entis non
sunt entia mere theologicas, sed philosophicas, & meta-
physicas, adeudit si per impossibile non extant divini relations
datentur in creaturis entia non quata, & ad hanc subfisteret
eo entis in quantum, & non quantum; hoc enim faciendo
demonstramus divisionem illā non esse ficticiam, & ad eum finem
excoigitata, ut saltem, divinas relations nulla dicere
rationem; alterum est, ut probemus saltem a posteriori, di-
relationes de sua ratione formali nec dicere perfectionem,
& imperfectionem, sive enim rationabiliter ostenduntur,
tas relations esse entia non quanta; primum quidem jam
citimus loc. cit. disp. 7. Met. q. 2. n. 31. ubi statuimus, sub
non quanto non possit contineri divinas relations, sed en-
tiones, modos intrinsecos ultimas differentias praestim
individus, & hypothicas, omnes denique ultima terum
entes, aliquantes entis appellates, sicut enim hęc dicitur,
id est ratione entis non includunt ex disp. 2. Met.
1. ita neque includunt propriam, ac formalem bonitatem
que est passio virtus, nec consequenter propriam quantita-
tationem in recto, que est modus intrinsecus entis, hec
debet est fundamentum illius refutat ergo, ut alterum quo-
rum praefatum ad dudam rationes, & validissimas ex Scoto
quinto, & ab initio, & in corpore.

ARTICULUS PRIMUS.

Sententia negativa prefertur

Hanc secundam sententiam probant Scotitae, cum a priori et a posteriori, & quidem ratione a priori desumunt ex illa prima entis divisione in nostra schola famosissima in ens quantum & non quantitatem in modos vel per modos sibi magis intimos & priores omnibus aliis modis, & passionibus entis; & cum de rerum natura omnia alii modo possibilia entia inventri debet at preter illa, que excelsa activum vel patrum dicit in perfectione, & continentur sub altero membro entis quanti; alia, que nullum talem excellere dicant, inventi necesse est, qui sub altero membro continentur entis non quanti, & talia sunt relationes originis in divinis nam et modum, & nulla alia ratione creatita discutitur Scherius disp. 4. citat. fec. 4. cum quibusdam creatitae multa.

persona repetitur, & in altera, nam omnis talis patetatio, & hac ratione in omnibus, & singulis personis reperta est per se ab solita, non relativa; argumentum autem tunc uter legeretur, que singulis personis obvenire potest ratione relationum ipsa constituentium. Alii adhuc alia ratione negant sequelam, scilicet aliquam perfectionem esse in una persona, qua non sit in alia, quamvis enim paternitas sit perfectio, & hoc non sit formaliter in Filio, et tamen eminenter in illo, quia in eo est essentia divina, in qua eminenter continetur paternitas. & sic est contra dicendum est de filiatione in filio; & hinc fit, dici non posse, ita loquendo de perfectionibus relativis, aliquam perfectionem esse in una persona, qua non sit in alia, aut quantum, & probatum non esse viam perfectam; ita Suarez, Lezanga, & Arribalzaga, & ali loc. cit.

Hec ita foulder ex triplici capite deficit, primum quia ad mitit continentia eminentiam ad intrat, quod non satis dignum est theologizari de Deo, qui continentia eminentiam iuxtam communem usum, & de rigore sermonis dicit ex eius perfectione, & eminentia tertiis continentias superem, contentam, dicit enim, quod in ea re continetur alia tertiis, scilicet distinctiona perfectioni, & nobiliori modo quam in seipso sic enim dicitur muscule factivitas, & discrivat virtutem ignis eminentiae in Soteria continetur, & in Deo perfectiones omnes creaturarum; cum ergo divine personae sint aequalis omnium in perfectione, dicitus dignus nequit, quod una aut perfectionis unius eminentiae, & virtutis contingat in altera; Deinde attendendo hanc eminentiam continetur penitus essentiam, ita ratione solus essentia dicatur una persona habere eminentiam perfectionis alterius, iterum relabimur in effigiam jam praedictum, qui hic non est sermo, ut dictum est, de relationibus, ut sunt idem cum essentia, sed propter ab ea forma altera, vel falem virtualiter distinguuntur, ut etiam probat Doctor admodum quod, citar. l. i. D. Deum, quia quando etiam concederemus perfectionem relationis et eminentiae in essentia concuerit, & ita in quavis persona perfectionem alterius eminentiae continetur, siquid enim essentia adhuc difficultas non evacuat, quia argumentum probare contendit, perfectionem, que in una persona est formaliter, alterius non convenire formaliter, quod per allatum solutionem non evitatur, quare rursus sic argumentum, hoc, quod est, relationem convenientem formaliter, una persona v. g. paternitatem Patris, est perfectio ipsius Patris, sed hec non convenire Filio, qui habet paternitatem tantum in eminentia in essentia; ergo aliqua perfectio est in Patre, qua non est in Filio. Quod si rursus diccas hanc quoque perfectionem, quod est habere relationem in paternitate formaliter convenientem etiam Filio eminentiorem, preterquam quod hec videtur implicata in adiecto, quia convenientia formalis aliquatenus perfectionis per solam continentiam eminentiale exercitio non potest, rursus contra hoc redeundum modum loco, cito non approbar. p. 11

A illi proxime eidem compositioni insinantes sub aliis verbis dicunt perfectionem in una persona repertam formaliter et in alia reperi-
equivalenter, ita ut Filiatio in Filio equivalenter paternitatem in Pa-
tre, & talem equivalentiam dicunt, habere fum laetum in esse,
que cum sit eadem in omnibus personis, si ut ratione ipsius
personae habens formaliter et unam relationem dicatur, equivalentem
habete perfectione relationis in alia persona formaliter ex-
istentis. Sed haec etiam evasiva peccat, sicut alia, quoniam declarat
hanc equivalentiam ratione identificans, quia habent relationes
in essentiâ, & non semel et inculcatum, quod hic non loquitur
de relationibus ad essentiam comparatis, & cum ipsa identifica-
tio, sed propter ea sunt distincte, & inter se oppositae, hoc autem
spectus non videtur, quomodo declarare possit, quod una
continet equivalentem alterius per perfectionem, nam vel haec equi-
valentia ita explicatur, ut filiatio in filio posse obire munera, quia
subit paternitas in patre, quo pacto dicimus. Solum virtutives
& equivalentes continere calorem, & in hoc sensu equivalentia
in proposito locum non habent, satis de se patentes, ita ex pli-
catur, ut Filatio in Filio dicatur equivalentem paternitatem in Patre
qua estimabilem faciat personaliem perfectionem, qua pro-
pter Pater nequit dici. Filium excedit in perfectione, etiam
relativa; & quamvis hic sensus sit magis ad rem, tamen difficultate
argumenti non tollit, quia aliqua perfectio sit in Pa-
tre, que non sit in Filio, & est extra, sicut in eius reperitur equivalentia
lens, unde ad sumum per hoc salvatur, quod Pater est equivalenter
perfectus, ut Filius; & nequum illum in perfectione excedit,
non tam per hoc salvatur, quod absolute sic persona summa per-
fecta, quia in ipso formaliter non reperitur perfectio Filiationis;
Tum quia talis equivalentia non reperitur in Spiritu Sa-
cra, nam quamvis habeat propriam personalitatem equivalentem
propriis personalitatibus Patris, & Filii, atcamen in istis ultra
personalitates prias reperitur activa spiratio, que est alia per-
fectio, cui nulla corde donet equivalentem in Spiritu Sancto, in
quo spiratio tantu passiva reperitur. Denique quando sunt ali-

Quæst. I. An relationes sint formaliter, &c. Art. I.

437

num inter se comparatur, sed natura communis omnibus personis, ita omnes sibi omnino identificet; ergo talis inexistentia unius personae in alia per circumscriptionem non facit, quod perfectio relativa unius persona, quatenus relativa est, sit perfectio etiam alterius, vel etiam in alio formaliter reputatur; quoniam quatenus relativa est, distinguitor realiter ab alia, & est incompossibilis cum ea, potest illi regione opposita. Conf. quoniam etio Patres dicunt, in concreto unam personam esse in alio, Patrem in filio, & filium in Patre ratione identitatis relationem in essentia, quia est eadem num. in cibis, attamen id non affinat in abstracto, sed negat, negant in quantum proprietatem unius personae esse in alia, sed formaliter haberet ab aliis, unde Didymus lib.2 de Spiritu Sancto expponens illud Jo. 16. *omnis quis habet Pater meus fuit paternitatem ex parte eius*; Damascenus lib.1. fidei c. 9. Nazian. oratione in sanctum Pentecosten, Cyrilus in Concilio Ephesino tom. 5. cap. 1. anat., & ideo Theologoi paucum dicunt, Patrem per generationem omnia communicare Filio propter paternitatem; ergo dicere non licet, paternitatem esse formalitatem in filio, inquit Faustus, quamvis sit verum dicere, quod sit in filio realiter; ratio est, quia per talem loquendi modum significatur, paternitatem esse in filioratione essentia, cum qua realiter identificatur, at per illum primum loquendi modum significatur relationem unius personae in alia formaliter, vel unius proprietatis, & non tam ratione essentiae, quam ratione correlationis opposita; & ideo Concilium Florentinum in literis unionis in medium definitiv. *omnia, que Paris sunt, ipse Pater unigenitus filio sua gignendo dedit praeceps Patrem, nam esse Patrem, est habere formaliter paternitatem,* si ergo non dedicit etesse patrem, consequenter non dedit formaliter paternitatem.

7 Respondeat Fafol, quod cum Concilium excipit, esse Patrem non excipit Paternitatem, atquecum Pater non est in filio, sed excepit denominationem Patris, quam non habet filius, non quod non habeat in seipso simpliciter paternitatem, sed solum quia non habet ratione filiationis identitatem cum Paternitate, quia identitas propriè significat haec propositio: *Filius est Pater*, sed habet per identitatem cum natura divina Patris, que in re est ipsam Paternitatem, sicut filatio, & quavis alia relatio, respectu quarti relationis nullum divinam natura oppositione habet. Contraria Patres cit. excipiunt expresse paternitatem ipsam in abstractione. Cyrilus loc. cit. de verbo loquens ait, *preter folia paternitatem cum Patre omnia equalia*. *& communia habens*, ergo iuxta modum loquendi Patrum Concilium quoq[ue] locutum est. Tum quia si denominatione Patris non habet Filius, ergo neque formaliter pater nitat habet, nam habere formam, & ab ea formaliter talen denominari, idem formalissime sunt in bona philosophia, sive denominationi exercitare per filiam in h[ab]itione forme in denominatio, tanquam in tubecto, sive per identitatem cum denominatio, tanquam per eas essentialem constituto; Neque h[ab]it, quid paternitas sit realiter & identice ipsa essentia, & eius la fit realiter & formaliter in filio, sequitur paternitatem in eius filio, ut docet D.Th. p. q. 42 artic. ad 2. & q. 2. de potentia, art. 5, dicens ipsa paternitas ei diversa est in natura, tamen paternitas filii sive proper oppositione paternitatis, & filiationis. Neque etiam ex hoc sequitur quod Pater non sit in filio, nam ad talen inexistentia sufficit, quod essentia, & eadem natura sit in filio, & quod illi natura realiter identifcentur paternitas & filiatione, nam ex hoc infertur, unam personam esse in alia per circumfessionem, ut de ea Partes loquuntur, nam tota ratio huius inexistens est ut unitas essentia, in personis distinctis & identitas relationum, eas constitutivum in illa una natura. Demum admisso modo loquendi respondentes, quod paternitas formalis sit in Filio, tamen ipse quoq[ue] concedunt, nisi velet in fide erate nulla ratione in filio reperiri hoc, quod est esse Patrem; sed esse patrem est aliquia perfectio juxta doctrinam respondentes; ergo est aliquia perfectio adhuc in Patre, que nulla ratione est in filio, atq[ue] recurrat adhuc difficultas principalis cui validissima obiectione ad hominem nictur occurreat. Faf. n. 142. & tunc leviter resolutio circumstans, ut si

142 et levissima reponit, quia ultiori cōfutatio nē oget.
Secundus modus respondet ei a liorū quā argumento con-
vicē concedunt invīti sequelam, quād sit aliqua p e f f e c t i o
in una persona, que non sūt in alia, addunt tamen, propter modum
loquendi nunquam concedendum esse simpliciter, & ab solutē,
aliquam p e f f e c t i o n e m esse in una persona, que nō sūt in alia, sed
addendum est r e l a t i v a m, quia p e f f e c t i o n e m s i m p l i c i t e r, & ab solu-
tē d i c t a i mportat p e f f e c t i o n e m a b s o l u t a m, quia e q u a l i s est, ac
eadem in o m n i b u s p e r s o n i s, Aversa cit, quam etiam respon-
sionem amplectit Amicus loc. Sed Contrā, iam vel illa addi-
tio r e l a t i v a p e f f e c t i o n e t p a r t i c u l a d i s t r a b e n s, vel aliquo modo
diminuens rationem p e f f e c t i o n e m s i m p l i c i t e r, & infinita, quia
est quae cū p e f f e c t i o n e, quia in D e o r e p u r i t, vel nō si fe-
cundum eum sicut p e f f e c t i o n e r e l a t i v a et p e f f e c t i o n e s i m p l i c i t e r,
& ab solutē d i c t a fine aliqua di st r a b e n s, vel d i m i n u t i o n e, sic
ab solutē, & s i m p l i c i t e r dicit p o c e r i t, esse aliquam p e f f e c t i o n e m
Melchis, in s u a T r a t.

Disputatio Septima de Trinitate.

litter, nam intellectus divinus precise conceptus perfectionem dicit, & infinitatem in ratione intellectus; in qua non includit formaliter perfectionem voluntatis, & quavis in re ipsa includat illam ratione infinitatis simplex, & in genere entis, quia habent ut essentia identificantur, non tamen ex vi proprie, & formaliter infinitas. Contra, nam adhuc ex hoc sequitur, paternitatem divinam non esse infinitam in genere perfectionis relative, quia non continet perfectionem filiationis, cum ratione oppositionis realiter excludat eam; ergo non erit infinita in genere relationis neque in tantia de attributis est al rem, immo aperte ostendit respondentis errorem, nam licet attributa sint in certo genere infinita, & una perfectio attributalis formaliter non includat, adhuc tamen illa non includit realiter, ac identice, nec ulli aliam excludit realiter, alioquin neutra esset infinita, at in proposito una perfectio relativa aliam excludit, sed non formaliter, sed etiam realiter ratione oppositionis relative, ergo talis incompossibilitas neum excludit a divinis relationibus infinitatem simplex in genere entis, sed etiam in tali genere, sive quasi specie, nam, & huiusmodi quoque perfections sunt invicem sic composibiles, & una non excludit aliam realiter, ut patet de intellectu, & voluntate divina; aliisque attributis, quorum unum aliam non excludit realiter, ima includit ex vi sua infinitatis formaliter, non formaliter. Denique sicut in alteri scilicet nobis obiciunt petitionem principi, quando eorum argumentis respondemus per distinctionem entis quanti, non quanti, quoniam exceptante de qua disputamus, neque nisi divinas relationes sub hoc membris carentes, ita potior ratione possumus, hanc in statu in eis rectorum, dum hoc distinctionem agnoscit duplicitas perfectionis, quatuor utrum sit infinita, sed una in incompossibilitate, & huiusmodi, non necesse est convertitur cum eis. Hac distinctione premissa inquit Vafq., relationes divinas pertinent ad perfectionem transcendentalem Dei, quia pertinent ad integratorem D., siquidem Deus, non est integrus in sua substantia constitutus, sed habet intrinsecus relations, illa tamen, quia una tantum integratorem Dei, confitunt id est ex illis una tantum confurgit perfectio D., & quidam absit, illa prout compositione, quia cum perfectione non integrare per modum partis, neque per unitatem, sed per sum, magis identificare cum essentia, & hinc est, quod relations illa non dicuntur nisi partes integrates, quia per perfectam integratorem integrantur, non per rationem in partibus unionis, sicut tres personae dicuntur unus Deus, non tamen dicuntur tres partes Dei, quia est summa identitas realis eorum in Deo; comparando autem unamquamque relationem ad suum personam, est utique illi conveniens, non tamen prior, sed posterior modo, in eodem sensu bona, sed etiam bonitas rationis, quoniam convenientia hoc ad seipsum solum est per rationem, unde hoc pacto non inconvenit per se eis, vel bonitates in divinis, admittatur, quia non sunt bonitates reales, sed rationis, quae dicendi modum postea secutus est, quoque Ruiz loc. cit. d. sp. 30.

³¹ Resp. alii, quod quavis paternitas & filiatio opponuntur personae, non tam respectu divinitatis, quia simili posseunt identificari cum illa; si multaque posseunt illam modificare, & ita respectu divinitatis quelibet eorum melius est, quam non ipsa, & hoc fatus est (inquit) ut quodlibet eorum sit perfectio simpliciter, quia comparari debent ad Deum, ut non ad personam, quam explicatione Averro. & Arrag. diff. 49. cit. n. 16. approbat, videntur cum Vafq. disp. 122. & 10. Verum non ad mititum a Suar. & ex Sc. secundario, facile relietur, quia haec melioritas perfectionis, ut ita dicam, per comparationem ad naturam est maiori non debet, quia cuiuslibet naturae melior est propria perfectio, quam aliena, neque per copiarum ad supponitum, ut eis talis auctor, vel talis eadem ratione, nam auto v.g. sic colideret, ut haberet naturam auri, vel supposito considerato, ut subtiliter in natura auri, melius est, ergo autem, quam non aurum, aut quolibet aliud incompensabile eius naturae, cum illud destruerat eius entitatem, & rationem, neque melius est autem, quia quod sit sapiens vel iustum, debet ita estimarum illa melioritas per comparationem ad supponitum, ab absolute consideratis, id est, non determinando in qua natura sit illud subtiliter, sic enim supposito auri in ratione supponiti absolute accepto, melius est esse sapiens, quam non sapiens, jutum, quoniam non iustum, ergo ad multiplicationem relationis triplices pariter erit multiplicatio, pfectio relativa, sicut ob unitatem naturae una tantum admititur realiter in divinis absolute perfectio. Deinde aut modo mittamus questionem, an bonitas transcendentalis que est pfectio entis, bene explicetur per illa integratorem, de quo fatus est in Met. si relationes divinae ad tale integratorem spectant, quanto haec integratorem dicatur in Deo aliquam simplicem perfectionem, vel compostam, non secundum, ut Vafq. ipsa fatus est in allato discursu, si dicatur primam, ultimus urgeo cum Suarez, vel illa perfectio est absolute, vel relativa, nihil enim est in Deo quod sub altero istorum membrorum non cadat ex communione Patrum doctrina in Concil. Floren. si est absolute, non potest formulariter relationes includere, vel ex eis integrari, quia omne absolutum commune est, relationes autem non sunt communes, si vero est relativa, cum relativa in divinis multiplicentur, sic pariter perfectio relationum multiplicaretur, & non esset una. Conf. quoniam in eodem Flor. Conc. & passim à Patribus, dogma traditur, quod oppositio in divinis realiter distinctionem, & multiplicationem causat, sicut igitur proprii oppositiones relativa Pat. & Fil. & Spiritus Sanctus nec esse, nec concipi possint una quedam personalitate propter eandem oppositionem perfectio relativa Patris, perfectio relativa Fili, & perfectio relativa Spiritus Sancti nec esse, nec concipi possunt ut una quadam perfectio formulariter relativa, hoc etsi ordinat correlative, cui opponitur oppositione relativa. Ex quo optimè infert Fafolus, quod quicquid dicetur à Vafquez ad ex-

Ques. I. An relations originis sint formaliter &c. Art. I. 439

cludendam pluralitatem relativarum perfectionum, si semel concedantur divinae relations perfectionem prese fere, secundum se inspecere, poterit pariter à Sabellianis usurpari ad pluralitatem divinaturum personarum excludendam. Nec valet paritas à Vafquez assumpta, quod sicut tres personae faciunt unum Deum, ita tres relationes faciunt unam perfectionem; Quoniam falsum est, tres personas facere unum Deum ratione suorum personalitatum, sed faciunt unum Deum ratione unitatis naturae, in qua singula perfecte identificantur; tunc quia illa una perfectio, quam singula relations inadeguate continentur, efficit communis, & essentialis, sicut Deus communis est tribus personis, hoc autem est contra suppositionem questionis, quae considerat relations, ut ab essentia, & essentialibus distinctis, ergo si ut perfectio dicuntur, non communis, & essentialis dicere possunt.

Itaque in hoc negotio hallucinatus est Vafq. ut bene Faf. adverterit, quia tamen relations ipsas, quam relatives perfections, quas illis describit, diminuit consideravit, scilicet secundum unam tantum commonem rationem effendi in, hoc est, per solam comparationem ad essentiam, in qua omnes radicantur, & cujus omnes sunt idem, & unum omnino; non autem eas consideravit prout debet, & status praestitum hujus questionis postulabatur, secundum aliam propriam rationem effendi ad, per comparationem ad terminos, quibus opponuntur, sub qua ratione formaliter multiplicantur, & sicut constitutus plures personas relatives, ita pariter plures perfections relatives, si semel relations illa aliquam perfectionem importare dicuntur. Et hinc est, quod Theologoi oppositio sententia passim solis exceptis Vafq. & Ruiz, dicentes, relations divinas importare perfectionem, sicut concedunt tres relations realiter distinctas, seu diversas, ita concedunt tres perfections relatives realiter distinctas; Factor, quidem, quod si haec duas valori possent, ut tentavit conciliare Vafq. & quod relations divinae dicantur perfectioem, & quod quavis sint inter se realiter distincte, non tamen tres ita perfections relatives realiter distinctas important, sed unam dumtaxat, id est non sequitur, quod aliqua perfectio sit in una persona, qui non sit in alijs, & hinc inquit, his duobus punctis conciliatis, modum dicendi Vafq. esse omnibus praefereendum, nam ex una parte salvator, quod quicquid est in Deo, dicitur formaliter perfectionem simpliciter, & ex alia parte evitatur inconveniens, quod in una persona sit aliqua perfectio, que non repetitur in alia, quod evitare nequeunt, ut ipse acutus prouidit qui admitunt tres perfections relatives abivincere realiter distinctas in divinis, ut tali conflat ex duobus modis respondendi, jutum supra refutatis. Verum illa consequentia, quod si singula relations abivincere realiter distincte aliquam important perfectionem, ut ab essentia considerante, consequenter tres relatives perfections realiter distinctas ab invicem importabunt, ut aetate evidens, ut omnino negari non possit, ut constat ex dictis nu. 13, quare si Vafq. tres perfections relatives in divinis abivincere realiter distinctas admittere tenet, ut manifestum est, & de infinite in tali genere, si recte intelligatur, siquidem nedum Thom. sed etiam Scottus, omnes passim ea utuntur ad discernendam infinitatem primaria divinitatis, sed infinitum secundum entitatem est simpliciter, cum continet omnem perfectionem, ut confitetur de divina essentia; Ceterum falsum est, vanam esse illam distinctionem de infinite simpliciter in genere entis, & de infinite in tali genere, si recte intelligatur, siquidem nedum Thom. sed etiam Scottus, omnes passim ea utuntur ad discernendam infinitatem primaria divinitatis, & fundamentaliter, seu radicaliter, tanquam pelagi, quo fluit, & dimicant omnes perfections simpliciter; & cum habeat plenitudinem omnis entitatis per modum totalitatis simpliciter, & non in aliquo certo genere id est dicatur infinita simpliciter, in tota entis latitudine; attributa vero quoniam licet habeant infinitatem suam formalem, non tamen habent radicalem, sicut essentia, cum non habeant illam a se, sed ab essentiis, id est non habent infinitatem primam per modum plenitudinis simpliciter in tota entis latitudine; sed quasi in certo genere sapientia in genere sapientie, iustitia in genere iustitiae, &c. propterea dici solent infinita in certo genere, non autem in tota entis latitudine, acte in hunc modum diceretur Scottus infinitatem primariam divinitate ab infinite seculandam attributorum i. d. 3. quod. 4. S. & d. 3. quod. un. F. & d. 4. 3. qu. 1. art. 1. & quod. 1. art. 1. & alibi frequenter, atque ita etiam Scottum secuti loquuntur omnes eius discipuli, Vulpes tom. 1. p. d. 8. art. 2. Smifingh. to. 1. tract. 2. p. 2. q. 3. ab initio, ubi infinitatem primariam in tota entis latitudine vocat Scottio idiomate infinitatum formalem, radicalem, seu fundamentali, quoniam sit, sicut divina essentia competere; altera verò formale quidem, sed non radicale, quam ait, esse attributorum propriam, Brancanus tom. 1. disp. 3. qu. 3. in fine, ubi essentiam vocat infinitam quidem, sed in genere entis, quia est ipsa prima, & radicalis, atque fundamentalis entitas in divinis attributa vero ait, esse infinita per modum circumferentias efficiat, ut loquitur Damascenus, sive per modum qualitatis, & ex eo modo passim loquuntur etiam alii Scottisti, ac etiam nos rem explicimus disp. 2. n. 52. & 87. quid plura? etiam Faf. ipse hoc totum facetur 1. sent. disp. 20. cap. 4. nu. 36. ubi ait, Scottum in hac questione de attributis cocludere omnia attributa esse idem realiter, qui quodlibet est infinitum in suo genere, & subtiliter infinitum in genere in hoc sensu dici illud, quod licet secundum entitatem suam sit simpliciter infinitum, tamē se-

cundum suam rationem formalē non includit omnē alia rationē formalē, & sic infinita sapientia licet realiter sit idem, quod infinita bonitas, non tamē est formaliter idem, & hoc modo accipitur infinitas in genere à Scoto; ita ibi Faber; si igitur legitimū habemus sensum talis infinitatis in genere, quae adscitabitur attributis, & hoc eodem modo adhuc utrum à Recentioribus omnibus, & hunc ipsum admisit ipse quoque Faber, verum, & Scoti genuinū, nescio postea, quo fundamento dūcūs hanc distinctionem in ore Recentiorū damnet, ut vanam, & inutilem, ita eam explicet, ut per infinitum in genere intellexerint id, quod est finitum, & limitatum in entitate, & quoddam predicamentū coactitudinis, dicunt tamen infinitum in eo genere, quia nihil entitatis ei deficit, ad tale genū spectans, ut infinita quantitas, infinita qualitas, &c. Ex hoc igitur patet, ejus omnes replicas contrā allatam respondentem esse frivolas, utpote nixas falce intelligentiae illius distinctionis infinitas similitudines, & in talī genere.

¹⁷ Sed in eadem dis. 22. n. 13. hanc eandem responsione adducit in legitimo sensu intellectam, & prout verē intelligitur à Suarez, & aliis, quod illa prima propositio: non possunt esse plura realiter distincta, & formaliter infinita, est vera de infinito radicaliter, & formaliter, non de infinito formaliter tantum, relations originis sunt infinitae secundo modo tantum, non primo modo. Et eas impugnat, quia haec respondit supponit infinitatem, quae est in relationibus, non sibi a seipsis, sed ab essentia, tanquam à radice, hoc autem sequitur, relations esse infinitas infinitate essentiae, cum qua sunt realiter idem. & à qua fluunt; de infinitate autem in hoc sensu non est difficultas, quia hic est infinitas de infinitate formalis, non autem identica in essentia, & hanc infinitatem formalē propriam debent haberet radicaliter ex se, quia haec habent infinitatem, quae sunt distincte, sunt ab essentia; ergo non habent eam radicaliter ab essentia, quia distinctum, quatenus distinctum, non influit in aliud distinctum, ergo si relations essentiae ex infinite formaliter, & radicaliter. Hę quoque impugnatio nulla est, falseque doctrina innixa, quia tota posset in attributorum infinite retrocurari, nam ipsa in omni sententiā sunt formaliter infinita propria formalis infinitate, quam licet ex se habeant in genere cause formalis, radicaliter tamen habent eam ab essentia in genere veluti efficientis causa, tanquam à pelago omnium perfectionis, ut loquitur Dama cenus, & ita loquitur Scotus locis omnibus citatis, & idem dici debet de relationibus, qui ponentur habere propriā infinitatem formalē in genere relationis, quod nimis ex se talem haberent formalē infinitatem in genere cause formalis, radicaliter verò, & quia in genere cause sufficientes habent ab essentia, tanquam à radice, unde pollulant, & emanant omnes secundarie perfectiones, tam absolute, quam relativae, si ite admittatur in divisione, tanquam perfectiones ab absolute distinx. & illis superadditæ; falsum ergo est, quod si ponantur infinita formaliter, debent quoque ponit infinitae radicaliter, neque ex eo quod dicterentur ex se infinita formaliter, sequitur, quod si sunt infinitae quoque radicaliter, sicut neque id modo afferimus de attributis; falsum tandem est, quod si habent talem formalē infinitatem, non eam habent ab essentia, quoniam ita de facto afferimus de attributis, & denique probatio illius aucti ipsi est falsissima, quod distinctum, quatenus distinctum non influat in aliud distinctum, immo causa definitorum eius, quae in aliud, inquantum aliud, nam semper est necessaria aliquia distinctione inter producentes, & productum, quae sit proportionata conditione productionis; nam si producunt est realis, & physica, talis quoque esse debet distinctio inter illa, si vero est tantum metaphysica, & per modum simplicis emanationis, quo pacto ab essentia ponantur in divinis emanante, tanquam à primaria radice, & pelago omnium perfectionum, & perfectiones omnes attributae, ac divinae relations, suffici formatae, vel virtutis distinctione, quia quidem doctrina cum sit in Scoto locis citatis patentissima, & in eius Schola tritissima, & ab ipso Fabro acceptata non semel disp. 20. nescio, quomodo posita dis. 22. n. 13. à recta ejus intelligentia adeo detorquatur.

¹⁸ Véra igitur, ac legitima responsio Suarez impugnatio jam indicata est n. 10, nam argumentum probat, dari non posse plura infinita formaliter inter se realiter distincta, & respondit inquit, hoc verificari de infinita in genere entis, relations autem sunt infinitae in certo genere, & negat, ad hoc requiri, una relationem formaliter includere perfectionem alterius, quod null modo proponitur in argumento, in quo fit sermo de inclusione reali, non formali, quia de causa exemplum, quod adducit de intellectu infinito non est ad propostum, sed potius ad oppositū quia sicut intellectus divinus non est formaliter infinitus, si realiter identificaret sibi omnem perfectionem Dei, ita neque una relatio poterit esse formaliter infinita, nisi cum quacumque infinita perfectione realiter identificetur, licet formaliter distinguatur, ex quo etiam deductur, illam maiorem, quod nec-

sed potius iniquales, ut advertit Riccard. Victorius lib. 5. de Trinit. c. 2.4. ab initio dicunt, inter his aliquis fortassis humanum aliquid cogitans de divinis personis illam personam majoris dignitatis repugnat. Et ceteris excellentiorem iudicat, quae a paternitate habet totum, quod eam habere, confiat; sed ab aliis, quod ibi creditur esse aliqua dignitatem distinctam, ubi vere, & ab aliis, diverso est aquilatatis summa, quam aquilatatem quoque ipse explicat ob unitatem, & identitatem nature, probatur consequentia etiam ratione, nam summa aquilatatis, quam tres divites personae, quamvis inter se distincte realiter, & opposita, præcise provenit ex summa identitate eorum una, & eadem essentia, ut probatum est ex Patribus, & docet Conc. Tol. XI. aliquanto ante medium, nec minoratur in singulis, nec augetur in tribus, quia non minus aliquid habet, cum unaquaque persona Deus singulariter dicitur, nec amplius, cum tota tres personae unus Deus enunciatur. Ergo si in tribus divinis personis ratione praescindatur communis natura, & consideratur dumtaxat relations ipse inter se realiter distincte, & opposita, nulla superest in illis aquilatatis ratio ergo si in eis sunt realiter opposita, & distincte rationes perfectionis, non potest inter istas perfectiones omnimoda aquilatatis cogitari, probatur consequentia per locum topicum, quod in causis preciis fuit affirmatio effca affirmatio; ita negato effca negatio.

²⁰ Confirmatur, relations illa non solum sunt plures, ac realiter distincte, sed etiam sunt diversissime, ac opposita rationis essentialis inter se, ob quam communiter dicuntur, differre quasi specie, immo ab aliquibus primum diversè; ergo si in eis sunt realiter distincte rationes perfectionis, ita quilibet relatio propriam dicat relativam perfectionem, non solum facient per aquilatatem extensivam perfectiones inter personas, sed etiam intensivam, probatur consequentia, quia iniunctibile est, si eodem gradu inter se quales esse paternitatem, verbi gratia, & filiationem, in quo dicuntur aquiles duas paternitates, vel duæ filiationes, ergo illam intensivam aquilatatem in ratione specifica, quam duæ paternitates habent, vel duæ filiations, habere non possunt paternitas, & filio; assumptum verò probatur, quia planè plus different paternitas, & filio, quam duæ paternitates, vel duæ filiations; tū quia paternitas ex forma, & essentiali ratione constituit personam, producentem, & nullo modo productam; filiationem constituit personam per generationem, non vero per spirationem, & tandem relatio passiva spirationis constituit personam procedente per spirationem, & nullo modo producentem; at impossibile est, tū diversas proprietates, & munera a rationibus in ratione specifica, seu in eodem gradu intensivè aquibus provenire; ergo si relations illæ, prout ab essentia distincte, ac in vicem opposita dicunt relativam perfectionem, plena inqualitatibus inducent inter divinas personas, non autem aquilatatem.

²¹ Respondet Vasquez ad hoc argumentum, sicut dicebat ad primum, probare tantum, quod relations originis non importent triplicem perfectionem relativam in divinis, quod gratis concedit, non autem ad solute probare, quod nullam aquilatatem dicant perfectionem, saltem quod sit una in tribus; quare hoc argumentum utrum ipse, sicut & in precedentibus, contrā Alios Adversarios admittentes triplicem perfectionem relativam in divinis. Ceterum, hoc solutio jäm n. 12. 13. & 14. evera est, ubi ostendimus, quod si semel concepitur, relations divinas propriam includere perfectionem relativam, concedendum partem est, hanc perfectionem relativam plurificari in personis, sicut relations ipse, & inde consequenter sequi perfectionem in una persona existentia, in alia non includi, sicut, & tandem in proprio sequitur, illam triplicem perfectionem relativam inducere inqualitatatem inter divinas personas; Suarez lib. 3. cit. cap. 10. tria dicit, primum est, relations illas aquilatatis, & quod sunt entia quanta, consequenter assertuntur nec equalitatis, nec inequalitatis esse capaces, cum haec sint proprietates solum entis quanti, & sic in eius non quanti nullum est inconveniens satis rationabile est, diversitatem specificam admittere fine illa equalitatem, vel inqualitatē perfectionis, ut dicebat dis. 8. Met. n. 2.8. in fine; at supposita relationis perfectione non consequenter ponitur in eis specifica diversitas, & aquilatitas in essentiali perfectione, quia specifica diversitas infert diversitatem in quantitate perfectiois essentialis, quae est proximum fundamentum inqualitatibus, non autem aquilatatis.

Respondet Amicus, posse esse aliqua diversa, & tamen in generaliter aquilatua, aquilatias enim respicit intentionem perfectionis, diversitas vero entitatem, velut albedo, & nigredo, ut octo, diversa sunt quod entitatem, aquiles quod intenditionem; cum igitur divinae relations omnes sint infinitae in suo genere, & omnes a se, essentiam incluant, erunt aquiles in perfectione, diversa tantum in entitate. Nescio, unde hanc responsum hauserit hic Author, nam in eadem sect. 8. numero 200. probat, relations divinas dicere perfectionem, quoniam entia sunt, & perfectione necessariō consequitur entitatem rei, & quidem per communificationem ad eam; quomodo ergo modo dicit, posse esse aliqua in entitate diversa, & in perfectione aquilatua, sic iurat argumentor, ratio transcendentalis perfectionis, seu quantitas virtualis sequitur entitatem rei, eique commensuratur; ergo qua sunt diversa in entitate, erunt con-

ergo eadem ratione existere poterit, cum aquilatate supponit perfectione.

²² Sed ex nullo capite hec quoque solutione satisfacit, nam in tribus, falsum est, & ceteris excellenter iudicat, quae a paternitate habet totum, quod eam habere, confiat; sed ab aliis, quod ibi creditur esse aliqua dignitatem distinctam, ubi vere, & ab aliis, diverso est aquilatatis summa, quam aquilatatem quoque ipse explicat ob unitatem, & identitatem nature, probatur consequentia etiam ratione, nam summa aquilatatis, quam tres divites personae, quamvis inter se distincte realiter, & opposita, præcise provenit ex summa identitate eorum una, & eadem essentia, ut probatum est ex Patribus, & docet Conc. Tol. XI. aliquanto ante medium, nec minoratur in singulis, nec augetur in tribus, quia non minus aliquid habet, cum unaquaque persona Deus singulariter dicitur, nec amplius, cum tota tres personae unus Deus enunciatur. Ergo si in tribus divinis personis ratione praescindatur communis natura, & consideratur dumtaxat relations ipse inter se realiter distincte, & opposita, nulla superest in illis aquilatatis ratio, & potest inter istas perfectiones, non potest, ut solent dicere Adversarii, nequaquam tamē includitur in explicito, quo cantum sensu de relationibus hic loquitur, & essentiam excludit, tū quia licet verum sit, que sunt aquilatatis in perfectione, opus est, ut habeant quantitatem, & esse rationis, cum aquilatitas fundetur in unitate quantitatis, Met. c. 20. id tamen falsum est de inqualitate, nam hec est contra fundatur super diversitatem, & aleatoriam quantitatem, unde quia talen quantitatem unitatem non habent, aquilatatem, ad quantitatem perfectionis spectantem, fundare non possunt; tū tandem quia si relations originis in vicem comparantur, non sunt aquiles, nec iniquales, id est personae divites secundum relations ex præcise sumptis, nec aquiles, nec iniquales dicunt, iam fateatur Suarez ita respondens, divinas relations nullam concinere quantitatem virtutis, juxta quae personae dicuntur aquiles, vel iniquales, atque ita non esse aquila quanta, quae effca sententia. Quod autem deinde addit, minime opus est, ut ea, qua specie, & ratione formaliter differunt, semper sine iniquitate in perfectione essentiali, quod hic approbat Ariag. & Lezana, iam explosum est dis. 8. Met. qu. 7. ubi ostendimus, implicare duas species ejusdem omnino perfectionis essentialis inter se, ob quam communiter dicuntur, differre quasi specie, immo ab aliquibus primum diversè; ergo si in eis sunt realiter distincte rationes perfectionis, ita quilibet relatio propriam dicat relativam perfectionem, non solum facient per aquilatatem extensivam perfectiones inter personas, sed etiam intensivam, probatur consequentia, quia iniunctibile est, si eodem gradu inter se quales esse paternitatem, verbi gratia, & filiationem, in quo dicuntur aquiles duas paternitates, & aliquam importare perfectionem; Neque earum aquilatatem sufficiunt ostendit Suarez ex aquilatatis perfectione terminatum, aut fundamentaliter, immo hec est manifesta petitia principii, hanc enim ipsa aquilatatis formalem terminorum perfectionem negamus; dato enim, quod Pater dicat sicut propriam paternitatem perfectionis, & aliam realiter distinctam paternitatem, & filio, ut paternitatem, & filio, & filio paternitatem, & filio, & aliquam importare perfectionem; Neque earum aquilatatem sufficiunt ostendit Suarez ex aquilatatis perfectione terminatum, aut fundamentaliter, immo hec est manifesta petitia principii, hanc enim ipsa aquilatatis formalem terminorum perfectionem negamus; dato enim, quod Pater dicat sicut propriam paternitatem perfectionis, & aliam realiter distinctam paternitatem, & filio, ut paternitatem, & filio, & filio paternitatem, & filio, & filio, & consequenter paternitatem terminatum ad Filium, ut Filium, & Filiationem terminatum ad Patrem, ut Patrem non habere terminus aquilatatos; & hoc est argumentum, quod urget Greg. 1. d. 19. qu. un. art. 1. contrā Aureol. & Ocham contendens, non posse simili stare, quod paternitas, & filio, sunt distincte perfectiones, & quod sunt aquiles, perfeccio; essent enim inquit.) ejusdem rationis, & sic, vel duæ paternitates, & vel duæ filiations, habere non possunt paternitas, & filio; assumptum vero, probatur, quia planè plus different paternitas, & filio, quam duæ paternitates, vel duæ filiations; tū quia paternitas ex parte fundamentaliter salvat, posset aquilatatis perfectionis in divinis rationibus, ex quia hoc fundamentum est unum, & idem, ac aquilatuum, respectu omnium, nemp̄ divina natura; alio tamen incumbit Adversaris redire rationem, cur plures relatives rationes, sicut non obstante unitate fundamenti retinent inter se distinctionem, & oppositionem, ita pariter non retinent perfectionis inqualitatibus, que eam distinctionem, & oppositionem, nec effca comitari videtur. Denique falso est, quod ultimo Suarez interebat, nos quoque idem facturam esse, quod neque idem facturam, etiam neque rationes relationibus, ex quia hoc fundamentum est unum, & idem, ac aquilatuum, respectu omnium, nemp̄ divina natura; alio tamen incumbit Adversaris redire rationem, cur plures relatives rationes, sicut non obstante unitate fundamenti retinent inter se distinctionem, & oppositionem, ita pariter non retinent perfectionis inqualitatibus, que eam distinctionem, & oppositionem, nec effca comitari videtur.

²³ Respondet Vasquez ad hoc argumentum, sicut dicebat ad primum, probare tantum, quod relations originis non importent triplicem perfectionem relativam in divinis, quod gratis concedit, non autem ad solute probare, quod nullam aquilatatem dicant perfectionem, saltem quod sit una in tribus; quare hoc argumentum utrum ipse, sicut & in precedentibus, contrā Alios Adversarios admittentes triplicem perfectionem relativam in divinis. Ceterum, hoc solutio jäm n. 12. 13. & 14. evera est, ubi ostendimus, quod si semel concepitur, relations divinas propriam includere perfectionem relativam, concedendum partem est, hanc perfectionem relativam plurificari in personis, sicut relations ipse, & inde consequenter sequi perfectionem in una persona existentia, in alia non includi, sicut, & tandem in proprio sequitur, illam triplicem perfectionem relativam inducere inqualitatatem inter divinas personas; Suarez lib. 3. cit. cap. 10. tria dicit, primum est, relations illas aquilatatis, & quod sunt entia quanta, consequenter assertuntur nec equalitatis, nec inequalitatis esse capaces, cum haec sint proprietates solum entis quanti, & sic in eius non quanti nullum est inconveniens satis rationabile est, diversitatem specificam admittere fine illa equalitatem, vel inqualitatē perfectionis, ut dicebat dis. 8. Met. n. 2.8. in fine; at supposita relationis perfectione non consequenter ponitur in eis specifica diversitas, & aquilatitas in essentiali perfectione, quia specifica diversitas infert diversitatem in quantitate perfectiois essentialis, quae est proximum fundamentum inqualitatibus, non autem aquilatatis.

Disputatio Septima de Trinitate.

consequenter diversa in quantitate virtuali, quae est essentialis perfectione rei; ex quo tandem sequitur, quod erunt in essentiis perfectio inequalia; sicut enim si due quantitates differunt in ratione magnitudinis formalis, non possunt in ea magnitudine aequalitatem habere; ita pariter si dues res differunt in ratione magnitudinis virtualis, non possunt aequales esse in eo genere trascendentia magnitudinis, seu perfectio; exemplum vero quod adducitur pro fundamento respondens est penitus absurde, ne dicam puerile, nam hic est sermo de perfectiosis essentialis aequalitate, & inqualitate, quae attendunt posse gradus essentialis, & specifici, exemplum vero est de aequalitate in perfectione accidentalis, quae oritur ex gradibus individualibus, & accidentalibus, hoc enim modo dicuntur aequalia in perfectione accidentalis intensiva albedo, & nigredo, ut cito, at loquendo de perfectione essentiali, quae gradus specificos conatur, sicut sunt forma, vel accidentia diversa, quadam entitatis specificis, ita quoque sunt aequales, quod intensiva perfectionem essentialiem, quae oritur ex gradibus specificis, quo sensu aequales dicuntur in perfectione albedo, ut octo, & albedo, ut unum, licet sunt aequales, quod perfectionem intensivam accidentalem, quae oritur ex gradibus individualibus.

24. Respondet Lezana, quod licet in creatis, que differunt species sunt inqualia in perfectione iuxta illud Philosophi, species sunt, sive numeri, in divinis tamen relationibus contraria contingit; ratio disparitatis est, inquit, quae optimè afiguntur à Suarez, quia res creatas differunt specie penes majorem, vel minorem participationem, & distantiam ab ente per se, scilicet Deo, at verò relations divine, cum sint entia increatae neque per talium actuum, vel receptuum, seu majorum, vel minorum distantiam à primo ente inter se differe, aequalia esse, sed tantum differunt prius oppositionem, in qua sunt omnino aequalia. Sed illam doctrinam Suarez jäm impugnamus disp. 8. Met. q. 7. n. 232. ubi dicimus, essentialia creatas non distinguuntur ab invicem propriè per distantiam à primo ente, quod doquidem omnes à primo ente in infinitum distant, unde five sunt aequalia inter se, five aequalia semper eodem modo distant à primo ente, scilicet in infinito, id est ex tali distantia eorum ab invicem non bene desumuntur; quod autem sunt aequalia prius oppositionem ob aqualem perfectionem fundamenti & termini, paulo suprà impugnatum est. Alii ad evadendam difficultatem dicunt, ex diversitate specifica in rebus creatis bene deduci inqualitatem perfectios, quia sunt entia finita, & consequenter capacia aequalitatis, ac inqualitatis, non sic in divinis, ubi omnia sunt infinita; ita Averroë cit. Sed ita respondendum nedictum probare, personas quoad relativa perfectionem non debet nisi aequalia, sed etiam nisi dicti aequalia in eadem infinita perfectione absoluta natura, in qua tamen à Patribus, & Conciliis semper dicuntur aequalia; five ergo aequalia, & inequalitas sunt attributa tantum quantitatibus, non sic in divinis, ubi omnia sunt infinita. Ita Vazquez loc. cit. nomine majoris non aliud significasse, quam priorem, ut sit dicamentum originis, vel causa ut ipsi loquuntur, appellare Patrem maiorem, hoc est, priorem, & filium minorum, hoc est, posteriorum, nullo tamen modo maiorum, hoc est, perfectiorum, etiam limitate loquendo de perfectione relativa, quia hoc videtur derogare aequalitati divinitatis personarum, quam Patres, & Concilia ubique vocant summam, & maximam; quia de causa Suarez quoque loc. cit. Clitorium actum reprehendit (quem tamen Patrum tueri noster) eo quia in Damascenum lib. 1. cap. 11. concedere videatur, paternitatem secundum propriam perfectionem relativa dicere maiorem perfectiōnem, quia formaliter dicit filiaris, concludo ita; quod si divina persona secundum relationes originis inter se comparatur, nec aequalia dicuntur in perfectione, nec inqualia; necessaria hinc sequi, relations hujusmodi entia quanta non esse, seu quantitatem perfectiōnalem non includere, secundum quam res dicuntur aequalia in perfectione, vel inqualia, sicut res aliqua non diceretur quanta v.g. Angelus quantitate molis, quia alteri comparatur dici nequit aequalis, nec inqualis in magnitudine molis. Alias quoque rationes adducit Doctor quod cit. pro nostra conclusione, quas ultius non prosequitur, tum quia maxima ex parte fundamentum habent ex jäm dictum quia apud eundem Doctorem clarissimum est, & apud alios Scottitum videri possunt eas adducentes, & ab evanis Adversariis propugnantes. Hec tamen ultimatio est valde pondentia, nam fundamentum habet etiam in D. Thom. I. qu. 42. art. 4. ad 2. & 35. art. 2. ubi ait, aequalitas in divinis, & similitudo secundum essentialia attendunt; secundum relations non attenduntur in divinis, nec aequalitas, neque inqualitas, & sic etiam loquitur Magister Radist. 19 filius, secundum quod est genus à Patre, nec est ei aequalis, nec inqualis.

25. Respondet tandem Fafolus dub. 5. cit. num. 145. argumento convictus concedendo, quod si divina relations considerentur tantum, ut distincte realiter inter se, & non confundenter, ut identificatae cum essentia, sed ut ab ea praescient, non possunt aequalia esse omnino perfectios, & ratione relationum originis unam personam dici possere majorem, & perfectioram alia, licet hec major perfectior sit tantum secundum quid non simpliciter, quia ratione naturae, & essentia dicuntur omnes, quae perfecte simpliciter, & absolute loquendo; hoc sensu expontentium illud Christi Ioh. 14. Pater maior me est, quod exponit Filio Dei secundum se, & non, ut incarnato; unde falsum esse existimat, quod dixit Vazquez disp. 122. cap. 5. in fine nullum patrum ut hoc modo loquendi, Pater dignior, seu excellens filio, vel maiorem, quam filius habet auctoritatem. Factor, hanc respondemus effici magis consequentem ad sententias oppositam, statuentem relations divinas esse entia quanta, seu perfectiōnem quantitatem includentia, cum enim inter se sunt omnino diverse in rationibus specificis, plane est impossibile, quod sint omnino aequalia in perfectione essentiali, que variatur iuxta diversitatem essentiarum, five sunt absolute, five relative; quod si sensu sunt inter se inqualia, aliquam quoque

affectant personis inqualitatem, ut consequenter concedit Fafolus. Verum cùm Patres absolute, & simpliciter affirment personas divinas, inter se perfectio coæqua, & in Trinitate nihil prius, aut posterius, nihil maius, aut minus. Sed vota tres personæ coæterna sibi sunt, & coæqua, ut habetur in Symbolo, planè non fatis candidè conceditur, unam personam esse maiorem, & perfectiorum alia etiam cùm limitatione perfectio relative, ut vult Fafolus; ratio est, quia negatio, ut ajunt Logici, est malignans natura, quare in propositione reddit sensum universalem, & negat formam de subiecto secundum omnem modum, quo illi competere potest; ergo negando, una personam esse alla maiorem, hoc est, digniorum, & perfectio simpliciter, & absolute loquendo, negant consequenter Patres majoritatem inter eas omni modo, tunc quod perfectio nem absolutum, tunc quod relativum, quam nullum agnoscat in divinis, unde cum argumentum deducitur ad probandum. Patrem est Filio maiorem, eo quia ille generat, & hic generatur; ille habet esse à se, & hic ab alio; non distinguitur consequens de majoritate, vel minoritate, quod perfectio relativa, & absolute, sed absolute negant consequentiam, quia habet unam, & eandem natum, & ideo in eis est summa aequalitas, & in illo excellentissimo modo communicationis ejusdem omnino natura, quae in Trinitate, non est melius, ne beatus clavis, quam accipere; ita discutit Ricardus Victorinus lib. 6. de Trin. c. 24. ab initio, cuius verba attuli supra n. 19. & p. 5. p. 5. loquuntur certi Patres, qui loquendi modo significant, totam divinam personarum aequalitatem in perfectione à sola natura attendendam esse; a relationibus vero, nec ullam aequalitatem, nec ullam inqualitatem, tanquam sint entia non quanta, que in perfectione, nec facere possunt excessum, nec defectum, nec partitum ullam; ac tandem sic quoque dogmatizat S. Mater Ecclesia in prefatione de SS. Trinitate, ut in confessione vera, & imperitaneque Deitatis, & in personis proprietas, & in essentia unita, & in maiestate adoratur aequalitas, quibus verbis confitit, aequalitatem majestatis inter divinas personas non ex personalibus proprietatibus, sed ex essentia unitate præcisè attendi debere. Quando verò Patres Graci dicunt, Patrem esse maiorem filio, quia hic habet esse ab illo, inquit Vazquez loc. cit. nomine majoris non aliud significasse, quam priorem, ut sit dicamentum originis, vel causa ut ipsi loquuntur, appellare Patrem maiorem, hoc est, priorem, & filium minorum, hoc est, posteriorum, nullo tamen modo maiorum, hoc est, perfectiorum, etiam limitate loquendo de perfectione relativa, quia hoc videtur derogare aequalitati divinitatis personarum, quam Patres, & Concilia ubique vocant summam, & maximam; quia de causa Suarez quoque loc. cit. Clitorium actum reprehendit (quem tamen Patrum tueri noster) eo quia in Damascenum lib. 1. cap. 11. concedere videatur, paternitatem secundum propriam perfectionem relativa dicere maiorem perfectiōnem, quia formaliter dicit filiaris, concludo ita; quod si divina persona secundum relations originis inter se comparatur, nec aequalia dicuntur in perfectione, nec inqualia; necessaria hinc sequi, relations hujusmodi entia quanta non esse, seu quantitatem perfectiōnalem non includere, secundum quam res dicuntur aequalia in perfectione, vel inqualia, sicut res aliqua non diceretur quanta v.g. Angelus quantitate molis, quia alteri comparatur dici nequit aequalis, nec inqualis in magnitudine molis. Alias quoque rationes adducit Doctor quod cit. pro nostra conclusione, quas ultius non prosequitur, tum quia maxima ex parte fundamentum habent ex jäm dictum quia apud eundem Doctorem clarissimum est, & apud alios Scottitum videri possunt eas adducentes, & ab evanis Adversariis propugnantes. Hec tamen ultimatio est valde pondentia, nam fundamentum habet etiam in D. Thom. I. qu. 42. art. 4. ad 2. & 35. art. 2. ubi ait, aequalitas in divinis, & similitudo secundum essentialia attendunt; secundum relations non attenduntur in divinis, nec aequalitas, neque inqualitas, & sic etiam loquitur Magister Radist. 19 filius, secundum quod est genus à Patre, nec est ei aequalis, nec inqualis.

ARTICULUS SECUNDUS.

Solvuntur objectiones adversae ex Metaphysica.

I. Noppositum urgent Adversarii rationes, tum ex Metaphysica, 26 tum ex Theologia, præcipuum tamen fundamentum ex Metaphysica, quia nequit dari aliiquid ens reale, quod non habeat propriam suam perfectiōnem finitam, vel infinitam in toto ordine entium, & per consequens quantitatem virtutis, & perfectiōnem; sed relations originis in divinis sunt entia realia, & quidem increatae, cum sint constitutiva divinarum personarum: ergo, &c. probatur major, nam bonum, quod est passio entis, vel est formaliter idem, quod perfectum, in

Quæst. I. An relations originis sunt formaliter, &c. Art. II.

pondent major Scottitarum pars, Rada, Smisius, Syllemissus, Brancarius, Scherius, & alii locis citatis ab initio quæst. Quatenus responsio omnino frivila est, ac etiam ead. disp. p. Met. reiecta, quia ut in seipso argumento urgeat perfectio secundo modo sumpta non distinguatur à perfectio priori modo capta, vel quidam modus eius intrinsecus, nec unius sine alio reperi potest ex Scoto quoq. l. M. S. contra illa, ubi ex Aug. de Trin. cap. 8. docet, quod bonitas essentialis, quia una species, est melior, & perfectior alia, non est res ad id effectiva, probatur aliquid ex multiplici acceptione bonitatis, nam si bonitas accipiat pro integratiori re, juxta quam res dicitur bona, quia nihil sibi deest, quod est debet ex sua naturali constitutione, certum est, relations habere totum id, quod requiri ad eum conceptum; si accipiat bonitas pro convenientia unius respectu alterius, si etiam relations bona sunt, quia convenientia divina effectiva, cum sunt terminas, ab eius communicabilitate, & fecunditate necessario existit; si accipiat pro appetibilitate, si etiam sunt bona, cum sint objectum divina complacentiae, nam Pater eternus, gr. complacere in propria paternitate, & in generatione Filii, & illa est sibi convenientia, & negati negoti, quin Deus sibi complacet, non solum in essentia divina, sed etiam in Patre, prout distincto a Filio, & in hoc prout distinetur a Spiritu Santo, & Patre, & similiter in Spiritu Sancto; ergo invenit ibi bonitatem, quia illum amorem terminat, & autem bonitas non potest esse bonitas effectiva, quia hoc est communis, & non constitutiva personas in ratione trium, & distinctione inter se; ergo est bonitas relationum; Demum si bonitas accipiat pro dignitate, & excellencia aliqua, sic adhuc divinae relations sunt bona, quia sunt objectum adorationis. Hoc argumentum, ex Metaphysica deductum, quod est notandum ad versus sententia fundamentalium, & urgat quoniam Poneio loc. cit. ad huius dico. & Met. q. 2. & nonnullis aliorum Scottitarum solutionibus exclusis propriam dedi; Sed quia hic est proprius locus illius difficultatis, ac nostra solutio, tunc postea à nonnullis, quoniam leviter impugnat, rursus eam hic repetere, & exactius enucleare, necessarium duxi, cum ex illius exacta solutio tota pendeat istius Controversie scis decisio, singuli itaque modi ad hanc difficultatem endondam inventi sunt recenti, ut meliori eligamus.

26. Prima itaque, & communissima responsio, quam Beccanus amplecit loc. cit. eis, omnem ens reale esse bonum, sicut in infinito, vel ratione sui, vel per identem item cum eo, cui est realiter idem; quata dicit, omnia in argumento emendatae relationibus sat iuste essent, cum qua perfectio identificatur. At quamvis haec responsio bona continet doctrinam, ut infra patet, arragen, nisi melius explicetur, non plene satisfacit, nam ferme est de relationibus, prout ab ipsa essentia distinguitur; sed argumentum probat, ipsi, ut sic, consideratis competrere quanticumque bonitatis acceptiōnem, ac definitionem; ergo ipsi, ut sic, competit propria bonitas & non tantum bonitas effectiva, cum qua identificatur, unde dicatur in argumento, Deum sibi complacere non solum in essentia, sed etiam in Patre, prout distincto a Filio, &c. Tum etiam quia relations, ut ab essentia distinguntur, sunt intelligibiles, & habent aliquam intelligibilitatem modalem, ergo etiam habete debet aliquam bonitatem constitutivam; nam quidditas concepta secundum unam formulam abstrahit à determinata perfectione, sicut nec à determinata abstrahit à determinata entitate; posteriori autem modo spectatum aliquod in post-est abstrahit à determinata perfectiones, sicut à determinata entitate, sed à determinatione omnimoda entitatis, & perfectiōnis; Pater hoc primum comparatione quid dictum cum suis modis intrinsecis, nam Deum præcisus conceptus habet rationes hujusmodi, & Deitatis abstrahit ab infinitate, unde in suo præcio quid dictatis concepto, non involuit omnimodam determinationem sua perfectiōnis, sed etiam habet formulariter ab infinitate, similiter homo concepsus præcisus substantia humana abstrahit à finitate, nihilque aliud est, quam animal ratione; hoc idem etiam patet ex comparatione ipsius ipsius rationis, quibus aliqua quidditas formaliter constitutivam; nam quidditas concepta secundum unam formulam dicuntur, cum Lichet. A. & Quir. I. & Vallon. tract. formalit. art. 1. pr. bonum, & perfectum esse passiones entis quanti, non autem entis communissime sumptu ad quantum, & non quantum, relations autem divinae continentur sub ente non quanto, cum secundum eas non attenduntur, nec aequalitas, neque inqualitas in divinis, ut dicitur, nec imperfectio, sed aequalitas, nec inqualitas, & sic etiam loquitur Magister Radist. 19 filius, secundum quod est genus à Patre, nec est ei aequalis, nec inqualis.

Quoniam vero tota difficultas tertia responsio consistit in hoc, quod non videtur intelligibile, quod aliquod ens abstrahat

à determinata entitate, si non abstrahit à determinata entitate, quia unumquodque eo modo est perfectum, quo est eis, at nullum datur ens à determinata abstrahentia, ut contra Platonom ostendit Aris. 7. Met. ergo nullum datur ens à determinata abstrahentia perfectione. Respondet Smisius dispu. quest. 1. n. 47. posse nos de unoquoque ente loqui, vel secundum id rotum, quod pertinet ad rationem ejus per identitatem realis, vel secundum id, quod pertinet ad rationem ejus per acceptiōnem, unumquodque igitur ens spectatum prius modo non abstrahit à determinata perfectione, sicut nec à determinata entitate; posteriori autem modo spectatum aliquod in post-est abstrahit à determinata perfectiones, sicut à determinata entitate, sed à determinatione omnimoda entitatis, & perfectiōnis; Pater hoc primum comparatione quid dictatum cum suis modis intrinsecis, nam Deum præcisus conceptus habet rationes hujusmodi, & Deitatis abstrahit ab infinitate, unde in suo præcio quid dictatis concepto, non involuit omnimodam determinationem sua perfectiōnis, sed etiam habet formulariter ab infinitate, similiter homo concepsus præcisus substantia humana abstrahit à finitate, nihilque aliud est, quam animal ratione; hoc idem etiam patet ex comparatione ipsius ipsius rationis, quibus aliqua quidditas formaliter constitutivam; nam quidditas concepta secundum unam formulam dicuntur, cum Lichet. A. & Quir. I. & Vallon. tract. formalit. art. 1. pr. bonum, & perfectum esse passiones entis quanti, non autem entis communissime sumptu ad quantum, & non quantum, relations autem divinae continentur sub ente non quanto, cum secundum eas non attenduntur, nec aequalitas, neque inqualitas in divinis, ut dicitur, nec imperfectio, sed aequalitas, nec inqualitas, & sic etiam loquitur Magister Radist. 19 filius, secundum quod est genus à Patre, nec est ei aequalis, nec inqualis.